

A VERTIGO SZLOVÁK SZÍNHÁZ - SLOVENSKE DIVADLO

VERTIGO ÉVES BESZÁMOLÓJA

2019

A 26. Gyerekek a gyerekeknek színházi szemle 2019

A színjátszó szemlék legfőbb célja a szlovák nyelv ápolása, népszerűsítése, a szlovák szókincs bővítése a gyermekek körében. Másrészt, nagyon fontos a magyarországi szlovák színjátszás hagyomány átadása a fiatal generáció számára. Törekszünk arra, hogy a fiatalok már az alsó tagozatban megismerkedjenek az elődeink hagyományaival a színjátszás segítségével. A színház általánosságban magában foglalja a zenét, a táncot és az éneket, ami hozzásegíthet a hazai szlovák nemzetiség szellemi kultúrájának megőrzéséhez. A találkozó két pillérré épül: egyrészt a színházi kultúrára való nevelésre, másrészt a szlovák nyelv elmélyítésére a szlovákul tanuló gyermekek körében.

A 26. Gyerekek a gyerekeknek c. színházi szemle immár hagyományosan az alföldi kisvárosban, Szarvason került megrendezésre. A legtöbb diák már május 10-én megérkezett, egyrészt, hogy gyakoroljanak a fellépésre, másrészt, hogy a hosszú út után kicsit kipihenjék magukat. A Lux panzióban, A sörmester szállodában és a Körös-Völgye panzióban lettek elszállásolva. Budapestről a diákok és lektorok a szlovák iskolától indultak Szarvasra mikrobusszal. Érkezésük után azonnal próbálni kezdték az új előadásaikat és egy közös előadást a nyári táborból.

A 26. szemle két napon került megrendezésre. Az első napot a helyi szarvasi iskola tanulói nyitották meg a *Divé husi - Putovanie (Vadlibák - Vándorlás)* című színjátékkal, mely metaforikusan mutatja be a háromszáz évvel ezelőtti Szarvasra települt szlovákok történetét. A 3. és 4. osztályos tanulók Sergej V. Michalkov orosz drámaíró darabját vitték színre *Sviatok nezbednikov (Rosszcsontok ünnepe)* címmel, melyben a szülők próbálják megnevelni szófogadatlan gyermekeiket.

A második napon a tótkomlói szlovák iskola tanulói léptek először színpadra. A *Cvrlikanie (Csicsérgés)* története a hangyáról és a tücsökről szóló mese alapján készült. Rámutatott a pótolhatatlan lények értékére az emberi és állatvilágban egyaránt. A békéscsabai szlovák iskola csapata Ónodi Daniela írása alapján a *Haló, tu som! (Hello, itt vagyok!)* című darabot mutatta be. A diákok szakmai segítségé Ján Pitoňák, gimnáziumi tanár volt, akinek vezetésével a fiatalok remekül be tudták mutatni a mai modern, interaktív világ egyrésztől szórakoztató másrésztől ijesztő arcát, ami nagyon könnyen tönkre teheti az emberek közti kapcsolatokat. Az utolsó fellépőként a Sátoraljaújhelyről érkezett két tanítási nyelvű általános iskola színjátszó csoportját köszönhetjük a szarvasi Cervinus Teátrum színpadán. *O zmiznutom (Az elveszetről)* című darab három nővérrel szőtt, akik az élővizet keresik édesapjuk számára.

A Vertigo Szlovák Színház minden évben nyári színjátszó tábort szervez Bystrá városában. A múlt évi tábor gyümölcseként jött létre a *Svitá (Hajnalodik)* című előadás. A diákok Budapestről, Szarvasról és Tótkomlósról próbálták meggyőzni a közönséget, hogy az otthon melege képes legyőzni a társaik közömbösségét és felszínességét. A színházi szemlét a vendégként fellépő színház VHV Bácsky Petrovec városából érkező vajdasági szlovák

társulat zárta Pavol Dobšinský meséje alapján színpadra vitt *O troch zhavranených bratoch - A három hollótestvér* történetével. A zsűri: Elena Bakošová színháznevelési szakértő, prof. Belo Felix pedagógus, zeneszerző és Peter Hudák, a puhói Ochoťníček színjátszó csoport vezetője kihirdették az eredményeket. A szemle nyertesei: a *Vadlibák - Vándorlás* és az *O zmiznutom - Az elveszetről* c. előadások lettek.

A szemle befejeztével a zsűri és a felkészítő tanárok összeültek a szarvasi színházban, elemezték a színdarabokat, valamint a zsűri szakmai tanácsokkal látta el a pedagógusokat a következő darabokat illetően.

Színházi műhely 2019

A Színházi műhely-workshop gimnazisták és egyetemisták részére a tavalyi évben is a szlovákiai, Svätý Jurban található Agape, a szlovák evangélikus egyház célintézménye épületében került megrendezésre. Ez a workshop tematikailag és tartalmilag hasonló az általános iskolásoknak szervezett színjátszó táborral, viszont vannak bizonyos különbségek. A színjátszó táborban a diákok létszáma jóval magasabb, míg a Színházi műhely-workshop megvalósítható kevesebb résztvevővel is. A 2019-es évben hét fő vett részt a workshopon a Dél-alföldi régióból, illetve négyen Dabas-Sárírból utaztak Szlovákiába. A teljes létszám így 11 fő lett. Az alacsonyabb létszámnak köszönhetően a szakmai munka sokkal intenzívebb, illetve nyelvtanulási szempontból is sokkal eredményesebb. A programot tekintve, leginkább a darab próbáiról szóltak a hétköznapiak, ennek ellenére a résztvevőknek volt lehetősége a kikapcsolódásra is. Ellátogattak Pozsonyba, ahol megismerkedhettek a város nevezetességeivel, valamint megtekintettetek egy előadást a *Nyári Shakespeare Játékok* keretében a pozsonyi Várban.

A szakmai vezetők idén is Michal Jánoš színész-rendező és a felesége, Katarína Jánošová dramaturg-rendező voltak, akik legelőször a darab tartalmát, szövegét mutatták be a workshop résztvevőinek. Egy közismert darabra, - mesére - esett a választás, amely a Grimm testvérek tollából ered, ez pedig nem más, mint a *Piroska és a farkas*. A lektorok különleges feldolgozása a *Modern Piroskáról* a darab címe is lett.

A próbák 9.00 és 12.30 között zajlottak. Ebéd után a délutáni órákban pedig 15.00 és 18.00 között. Az idő előrehaladtával persze a próbák egyre többször az estébe nyúltak. A műhelymunka alapja egy megírt forgatókönyv, ami az elsajátított ismeretek alapján is végül jelentősen módosult. Az improvizációkat a lektorok együtt "találják" ki a diákokkal. Együtt álmodják meg a díszletet, a jelmezt. Nem kevésbé fontosak a közös beszélgetések, akár a próbák alatt, akár szabadidőben. A majdnem hét napos próbáknak egy kitűnő, félórás előadás lett a gyümölcse, amit nagy szeretettel fogadott a fiatalabb és az idősebb generáció egyaránt. Az Agapé épületében mindig óriási élmény játszani, ilyenkor a helyiek előszeretettel jönnek megnézni a fiatal színészeinket. Örömmel szolgál, hogy ismerik a rendezvényünket és évről évre ellátogatnak az előadásinkra.

Az Együtt a színpadon (és azon kívül is!) 2019

A nemzetközi szlovák nemzetiségi színházi szemle ezúttal is Szarvas városában a Cervinus Teátrum épületében került megrendezésre immáron 11. alkalommal. Örvendetes, hogy a nagy színházterem mellett egy kamaraterem is nagyon jó játszóhelynek bizonyult, 2019-ben nyolc előadásból négyet itt játszottunk. A Cervinus Teátrum, mely egyben kultúrház és színház is, immár évek óta otthont ad a rendezvénynek, hiszen optimális helyszín a nagy színházterem, akárcsak a kamaraterem, műszakilag is nagyon jól felszerelt. Ráadásul az épület megfelelő kiegészítő termekkel diszponál.

A szemle gondolata, az ötlet Tótkomlósról származik, ahol néhány éve a tótkomlósi színjátszás 100. évfordulóját ünnepelték. A helyiek szervezésében ennek apropóján megvalósult egy szlovák színjátszó szemle, és tulajdonképpen onnan vándorolt Szarvasra. A program létrejöttéhez hozzájárult továbbá egy háromoldalú nemzetközi szerződés is, ami a vajdasági, magyarországi és romániai szlovákok között jött létre.

2019-ben vendégeink között köszönthettük két színházat Szlovákiából, Magyarországról négy előadást láthattunk, a Vajdaságból pedig szintén kettő csoport látogatott el Szarvasra. A program kínálatában volt abszurd dráma, dráma, mese, kabaré, monodráma és tragikomédia is. A fellépő színházak között van olyan társulat, amely immár évek óta vendége a szemlének (pld. a poprádi Commedia Színház, a Bácsky Petrovec-i /Petróc/ Szlovák Vajdasági Színház, vagy akár a Vertigo Szlovák Színház) és általában igyekszünk bemutatni még nem látott társulatokat is.

Egyes társulatok végig jelen voltak a találkozón, megnézték egymás előadásait, tapasztalatokat cseréltek, konzultáltak. Nagy örömeinkre az előadásokat a helyiek, illetve a környékbeli szlovákok is megnézték. A szemléhez egy szakmai megbeszélés is csatlakozott, ami egyrészt tapasztalatcsere, másrészt a résztvevők információkat kaptak egy-egy társulat aktuális munkájáról.

Örvendetes, hogy a szemlének jó híre van a szlovák színi társulatok körében, évek óta sokan megismerték, megszerették a gondolatát és célkitűzéseit és szívesen jönnének Szarvasra. A rendezvénynek óriási szerepe van a nemzetközi kulturális tapasztalatcsere és együttműködés tekintetében. Több alkalommal tapasztaltuk, hogy egyes társulatok meghívást kaptak egy másik társulattól, amely szintén résztvevője a szemlének. És ez is a cél: ismerkedni, barátkozni, esetleg közös előadást tervezni, már erre is volt példa.

Legfőbb célunk egy baráti, szakmai eszmecsere, amely remélhetőleg hozzájárul ahhoz, hogy a szlovák színjátszás megmaradjon Magyarországon.

Filmszeminárium 2019

A filmrendezvények, melyeknek immár 27 éves múltja van, célja bemutatni a magyarországi szlovák nemzetiségű érdeklődőknek, elsősorban fiataloknak, a szlovák kinematográfia alkotásait, valamint lehetővé tenni, hogy találkozzanak szlovák filmalkotókkal - rendezőkkel, forgatókönyvírókkal, operatőrökkel, stb.. A találkozó résztvevői immár hagyományosan megtekintették a legújabb szlovák játékfilmeket, diák- és

dokumentumfilmeket. Találkozónk tartalma nem csak a filmek vetítésére összpontosult, hanem kibővült ezek elemzésével, és a mai szlovák filmgyártás helyzetére is kitértünk. A filmtalálkozók szakmai vezetője immár évek óta Ondrej Šulaj forgatókönyvíró, a pozsonyi Színház- és Filmművészeti Főiskola (most egyetem) volt rektora, Peter Dubecký, a Szlovák Filmintézet főigazgatója, valamint Peter Michalovič filmesztéta. Minden évben csatlakozik hozzájuk egy-egy rendező, dokumentumfilm-rendező, operatőr stb. Az idén a talán legismertebb, legnevesebb szlovák rendezőt, Martin Šulíkot köszönthettük köreinkben, akivel a szeminaristák beszélgethettek a budapesti Szlovák Intézetben és betekintést nyertek a legújabb szlovák filmek háttérmunkájába is, amiről Peter Dubecký ismertetését is meghallgathatták az érdeklődők. Nagy örömünkre megtekinthettük Martin Šulík legújabb filmjét, a *Tolmácsot*, amely számos nemzetközi díjat nyert. A rendező mesélt a készülő filmjéről is.

A résztvevők magját szeminaristák képezték (diákok – gimnazisták,). Nagy örömünkre, az egyes vetítésekre további érdeklődők is ellátogattak, akik ugyan nem feltétlen beszélnek szlovák nyelven, viszont az angol feliratok segítségével élvezhették a filmeket.

A filmszemináriumon hozzávetőlegesen 200 fő jelent meg (szeminaristák, pedagógusok, lektorok, külső érdeklődők). Mindenki talált magának való filmet: a program kínálatában komédia, dráma, thriller, háborús dokumentumfilm, irodalmi tematikájú dokumentumfilm, sőt, mese is helyet kapott, erre kíváncsiak voltak a budapesti szlovák iskola kis tanulói is. A pozsonyi főiskola diákjainak filmjeit is nagyon szeretik a mi fiataljaink: ezek animációs filmek, kis játékfilmek, dokumentumfilmek, experimentális filmek. A szemle újdonsága a nemzetiségi tematikájú dokumentumfilmek vetítése (egy szlovák és egy magyar gyártás), ezeket a filmeket igazán nagy érdeklődés kísérte.

Ami a helyszínt illeti, az idén is a Cirko-Gejzír mozi adott otthont a rendezvénynek, ahol a nézők maximális kényelemben tekinthették meg a vetítésre kerülő szlovák filmeket.

Szállást és étkezést a vidéki középiskolásoknak biztosítottunk

Rendezvényünkhöz szorosan kapcsolódik a Szegeden immár hagyományosan megrendezésre kerülő Szlovák Film Hét, melynek szervezője a Szegedi Szlovákok Egyesülete. A Budapesten levetített filmek egy része tovább vándorolt Szegedre, ahol szintén érdeklődő közönségre találtak.

Nyári színjátszó tábor általános iskolások részére 2019

A Vertigo Szlovák Színház által immár hagyományosan megrendezett nyári tábor általános iskolások részére ismételen a Biela medvedica szálló falai között zajlott Bystrá faluban, az Alacsony Tátrában. Évek óta ez a hely ad otthont ennek a rendezvényünknek. Nagyon szeretjük, hiszen tökéletes feltételeket biztosít a táborunk megrendezéséhez. Hatalmas helyiségekkel rendelkezik, amelyben kényelmesen van lehetőségünk próbálni a darabot, s ami a legfontosabb, hogy zárt, biztonságos területen helyezkedik el, így nem kell a gyerekeket féltenünk. A színjátszó táborba három nemzetiségi iskola diákjai jelentkeztek - akik a legaktívabbak a szlovák nemzetiségi színjátszásban- Tótkomlósról, Szarvasról és Budapestről, valamint két kisebb településről- Kétsopronyból és Pilisszántóról.

A tábor elsődleges célja, - mint ahogy ez az előző években is volt - közelebb hozni a gyerekekhez a színházat, a pedagógusokhoz pedig a drámapedagógia módszertanát két rövid előadás segítségével. Az első előadás Elena Bakošová és Belo Felix vezetésével jött létre. Az előadás címe: *Aki spórol, annak..* a pénz fontosságát mutatja be. A második csoportot pedig Peter Hudák tanította, ebben a csoportban a kisebb gyermekek játszhattak. Peter, aki a *Púcho-i Ochoťníček* színjátszó csoport vezetője, ebben az évben a népszerű szlovák író nő Krista Bendová *Osmijankó* történeteiből válogatott, végül *Az édes mesék Hortenzia királylányról* című darabra esett a választása. Hortenzia királylányt elrabolja a sárkány és elrejtí a tejszínhab -hegyben, ahonnan sokan próbálkoztak kiszabadítani őt. Ahogy az lenni szokott, ez csak a Buta Jankónak sikerül, aki feleségül veszi Hortenziát. Mint ahogy említettük, Peter Hudák csoportjában egészen kis gyermekek voltak, akik nagyon kedvelték őt, mert nem csak a darabot próbálták, hanem rengeteget játszott is velük a szálló területén.

Ezt a szórakoztató darabot dalokkal színesítette Peter, melyek szövegét saját maga írta. A gyerekek nagy kedvence lett, ezeket tanulták meg legelőször. Nagyon örültünk, hogy a békéscsabai szlovák iskola tanulói, valamint a pilisszántói gyerekek is jelen voltak a táborban, így a résztvevő iskolák száma emelkedett. Természetesen örülünk az „állandó” résztvevőinknek is, akik évek óta érdeklődnek a tábor iránt, s csak remélni tudjuk, hogy az érdeklődés a jövőben sem hagy alább.

A táborban töltött napokat leginkább a próbák tették ki, viszont volt idő a pihenésre is. A gyermekek Liptószentmiklóstra látogattak el egy egynapos kirándulás keretében, a szomszédos hotel medencéjét is kipróbálhatták, valamint egy „Ki mit tud” vetélkedőt is szerveztünk számukra a sikerese bemutatók után.